

Hubert Balicki

W setną rocznicę urodzin prof. Karola Górskiego

Komunikaty Mazursko-Warmińskie nr 1, 121-122

2004

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Hubert Balicki

W setną rocznicę urodzin prof. Karola Górskiego

15 grudnia 2003 r. w siedzibie Towarzystwa Naukowego w Toruniu odbyła się zorganizowana przy współudziale Instytutu Historii i Archiwistyki Uniwersytetu Mikołaja Kopernika konferencja naukowa poświęcona setnej rocznicy urodzin prof. Karola Górskiego (1903—1988), historyka, mediewisty, znawcy dziejów Pomorza i czasów Kopernika, członka Towarzystwa Naukowego w Toruniu oraz współtwórcy uniwersytetu toruńskiego.

Otwarcia dokonał oraz przewodniczył zebraniu prof. Marian Biskup. Pierwszy z pięciu odczytów pt. „Wkład Karola Górskiego w nauki pomocnicze historii” wygłosił prof. Józef Szymański. Na początku wystąpienia, w niezwykle ciepłych słowach wspominał wrażenia związane z poznaniem Karola Górskiego. Zazaczył również, że nauki pomocnicze historii nie należały do centrum zainteresowań badawczych prof. Górskiego. Pomimo to był on autorem kilku prac poświęconych tej tematyce (m.in. artykuł *O herbarzach polsko-pruskich*), a jego podręcznik pisma neogotyckiego cieszy się uznaniem w kraju i za granicą. Prof. Szymański zaproponował wydanie drukiem bogatej spuścizny pozostawionej przez prof. Górskiego, na którą składa się przeszło sto pięćdziesiąt teczek, zawierających m.in. rękopisy prac, materiały dydaktyczne oraz przebogata korespondencja licząca około trzydziestu tomów.

Kolejny wykład pt. „Karol Górski jako badacz kopernikański” wygłosiła prof. Teresa Borawska. Osoba Kopernika trafiła na warsztat historyczny prof. Górskiego około 1934 r. Od tego czasu poświęcał on astronomowi wiele swoich wykładów oraz publikacji. Serię odczytów wygłosił m.in. w Padwie (1969 r.), zapoznał się również z zawartością Archiwum Watykańskiego. Badania prof. Górskiego polegały m.in. na porównywaniu systemu wartości, struktur organizacyjnych oraz klimatu kulturowego czasów Kopernika. Tym sposobem pragnął dotrzeć do psychiki astronoma oraz poznać proces kształtowania się jego geniuszu. Interesowała go również Warmia, konfratry i rodzina astronoma. Prof. Borawska, kontynuująca prace Karola Górskiego w tej dziedzinie, na zakończenie przemówienia stwierdziła, że chociaż z przeszło sześciuset jedenastu pozycji jego autorstwa zaledwie 5% poświęconych zostało Kopernikowi *sensu stricte*, to wyniki jego pracy cieszą się zainteresowaniem i uznaniem wielu kopernikologów.

Referat zatytułowany „Karol Górski jako edytor” przedstawił dr Witold Szczuczko. Prof. Górski obok prowadzenia kwerend archiwalnych, publikował również źródła dotyczące historii Prus oraz dziejów życia duchowego. Dr Szczuczko wspominał o wspólnej pracy nad przygotowaniem edycji tabliczek woskowych znajdujących się w Archiwum Państwowym w Toruniu. O trudnościach związanych z tym przedsięwzięciem świadczy fakt, że ich opracowanie zajęło prawie siedem lat. Również w Toruniu rozpoczął prace nad edycją kolejnych tomów „Aktów stanów Prus Królewskich”.

W tworzeniu tego wielotomowego, sztandarowego dzieła Karola Górskiego, pomagał również prowadzący sesję prof. Marian Biskup.

Kolejny odczyt zatytułowany „Cechy toruńskiej »szkoły historycznej« Karola Górskiego” przedstawił prof. Janusz Małek. Pojęcie „szkoła historyczna” rozumiał prof. Górski jako zespół osób połączonych wspólnym zainteresowaniem, charakteryzujących się rzetelnością pracy badawczej. Prof. Małek, mówiąc o budzeniu zainteresowania studentów historią przez prof. Górskiego, wspomniał: „o sztuce gotyckiej uczył nas na przykładzie kościoła św. Jakuba w Toruniu, o dziejach zakonu — na zamku malborskim”. Skupiając wokół siebie osoby zainteresowane prowadzeniem dalszych badań, zapraszał je do współdziałania w pracach naukowych, m.in. nad „Aktami stanów Prus Królewskich”. Prof. Małek, podsumowując, stwierdził, że do cech „szkoły historycznej” prof. Górskiego należały: rzetelny warsztat historyczny, szeroki zakres problematyki oraz otwartość na nowe metody i techniki badawcze.

Na zakończenie wystąpił dr Piotr Oliński, prezentując temat „Karol Górski a Towarzystwo Naukowe”. Ukazał on przebieg działalności prof. Górskiego w TNT, czynnie angażującego się w sprawy organizacji zjazdów i zebrań oraz inicjatora wielu przedsięwzięć. Współpraca z TNT to także publikacje źródeł, wyników własnych prac, a także recenzji literatury polskiej i obcojęzycznej. Efektem było opublikowanie na jego łamach stu siedmiu pozycji, dotyczących sztandarowych tematów prof. Górskiego: Zakonu Krzyżackiego, Prus Królewskich, problematyki stanowej oraz kopernikańskiej. Liczba ta stanowi prawie jedną piątą całej twórczości naukowej Karola Górskiego. Wyrazem uznania dla jego dokonań jest m.in. tytuł honorowego członka TNT (1976 r.) oraz poświęcone mu „Zapiski Historyczne”.

Podczas konferencji organizatorzy zaprezentowali książkę, zatytułowaną *Karol Górski. Autobiografia naukowa*. Ukazała się ona w serii „Homines et Historia” pod redakcją prof. Wiesława Sieradzana i zawiera obok autobiografii prof. Górskiego, również zbiór prac magisterskich i doktoranckich napisanych pod jego opieką oraz bibliografię, składającą się z sześciuset jedenastu pozycji.

Sesja dowiodła, że osiągnięcia naukowe prof. Karola Górskiego, pomimo upływu lat, nie utraciły na swojej wartości, a zainteresowanie jego postacią jest ciągle żywe.